

Modelljärnvägen hus

© Olle Andersson

2005 fick Uppland en ny järnvägsattraktion, Det är Modelljärnvägens hus som öppnats några mil öster om Uppsala, utefter väg 288, i Söderby som ligger strax söder om Alunda. Här har familjen Hultgren konverterat sin lagård till utställning, kafé och butik. Det är far och son, Eilerth och Joakim, som är modellbyggare. Mamma Meta återfinns ofta i kaféet och bakom disken i butiken. I butiken kan man för övrigt köpa såväl modelljärnvägsprylar som färska rödbetor och andra grönsaker som gården producerar. Joakim är välkänd i modelljärnvägs-kretsar eftersom han är chefsredaktör och ansvarig utgivare för Modellrallaren.

I den före detta lagården finns två modelljärnvägar, dels en gammal klenod, Yxkrokens Järnväg, dels ett stort modernt bygge där besökarna själva kan köra tågen. Yxkrokens järnväg byggdes ursprungligen av Bruno Kock och det första tåget kördes redan 1963. Modellbanan har ingen förebild i verkligheten men byggdes med målsättningen att kunna trafikeras som på riktigt. För att möjliggöra detta tog Bruno Kock fram en grafisk tidtabell för banan och han bokförde noga körda sträckor och mängden gods som fraktades mellan Yxkroken och banans andra station Sålunda. Den sista trafikdagen under Bruno Kocks överinseende ägde rum 1993 då hade man genomfört sammanlagt 1344 trafikdagar och tågen hade sammanlagt rullat 185 kilometer. Hos familjen Hultgren har banan nu fått ett nytt bra hem och det är med en kärleksfull lyster i ögonen som Eilerth berättar om Bruno Kocks noggrannhet med alla detaljer i bana och trafik.

Den största attraktionen för barn och vuxna utan specialintresse är ändå den nya modelljärnväg som Eilerth och Joakim byggt tillsammans med den övriga familjen. Den är utförd i 5 nivåer och har separerade spårslingsor som gör att flera personer kan köra egna tåg samtidigt utan risk för olyckor. Körreglagen sitter i barnvänlig höjd och järnvägen finns bakom ett glas som förhindrar de minstas möjligheter att titta inte bara med ögonen.

Modelljärnvägens första nivå är inriktad på persontransporter. Här finns bl.a. spårvagnar, pendeltåg och persontåg. På den andra nivån förekommer mest godståg. I ena änden av modelljärnvägen finns en stor hamn som kan hantera en omfattande godstrafik. Den tredje nivån är tänkt att visa hur tågen såg ut i mitten av 1900-talet. Det innebär SJ-bruna vagnar och en blandning av ånglok och äldre ellok samt det för den tiden moderna Rapidloket. På nästa nivå är det åter igen godstågen som överväger bl.a. Rc-lok i olika operatörers färgsättning samt olika malmtåg Både Dm-3 och Iore är representerade. På den översta nivån finns några olika typer av europeiska snabbtåg.

Från en central manöverplats kan alla tågen samköras och då kan även hamnen trafikeras med växling av godståg.

Arbetet med att bygga Modelljärnvägens hus inleddes på allvar i mars 2005. I maj lades den första rälsen och i juli öppnade utställningen med möjlighet att köra 12 tåg. Modelljärnvägen är dock långt ifrån färdig och till varje sommarsäsong har banan förändrats och kompletterats.

Bild 1. Bruno Kocks modelljärnväg. I förgrunden Sålunda station. I bakgrunden syns en del av Yxkrokens stationsområde. Foto Olle Andersson

Bild 2. En del av modelljärnvägens 3:e och 4:e nivå. Som framgår fanns det hösten 2005 fortfarande en hel del kvar att göra för att färdigställa landskapet. Foto Olle Andersson

Bild 3. Eilerth Hultgren redo att vinka av något av tågen i Modelljärnvägens hus. Foto Familjen Hultgren